

یادداشت

آقای رئیس‌جمهور، فرصت را از دست ندهید

حمیدقاسمی فیض‌آباد

پزشکیان در اولین نشست خبری با خبرنگاران به‌جز لحظه گفتار خودمانی، درباره موضوع حصر، خوش درخشید. برگ برنده پزشکیان، صداقت و خودش بودن است. او ذهن، قلب و قالبی برای خودش دارد که در آن شفافیت موج می‌زند. شفافیت در هر جایی راهگشا و کارگشاست. در دست‌نوشته‌های طنزی که منتسب به خاطرات روزانه پزشکیان است. آمده: «بعد از جلسه، دکتر قائم‌پناه گفت که کاش به سؤال آخر درمورد آقای موسوی آن‌طور جواب نمی‌دادم. منظورش ضمیری بود که به کار برده بودم. گفتم من که دارم تلاش می‌کنم برای رفع حصرش. گفت مشکل همین‌جاست که ضمیر به کار می‌برم. گفت در دوران مناظره و بحث کارشناسی این‌جوری صحبت کرده بودم و حاشیه شده، اما این بار بیشتر حساسیت ایجاد می‌شود. سخت شد، فهمیدم چه می‌گویند. فکر کنم از سوتی شوری هم بدتر بود. کاش آخر جلسه نبود و [از پایین] تذکر می‌دادند تا همان‌جا درست کنم. همه آن تشویق‌ها و دست‌زدن حاضرین از دلم رفت. واقعا «لا یعود ما قد…» [توجه از زندگی دنیا گذشته است بازمی‌گردد و آنچه در آن هستیم، جاودان نمی‌ماند. آخرین کار این جهان، همچون نخستین کار اوست؛ آموزش شبیه به یکدیگر و نشانه‌هایش روشن و آشکار است].

باید روی این [ادبیاتم] کار کنم».

این ادبیات واقعا ستودنی است. کدام سیاست‌مدار را تاکنون به این شفافیت دیده‌اید؟ دعا می‌کنم بر این صداقت، شفافیت و نقدپذیری، در گذر زمان هرگز گردی به هر دلیل ننشیند.

آقای دکتر، به عنوان یک جامعه‌شناس و کارشناس فرهنگی می‌گویم این صداقت و زلال‌بودن شما کار خواهد کرد. آن‌هم نه یک کار عادی، بلکه کاری خواهد کرد کارستان. از این صداقت و شفافیت برای رفع تخاصم با آمریکا نیز می‌توانید بهره بگیرید.

شما در نشست خبری از وفاق ملی، فسادستیزی نظام‌مند، ایجاد راه‌های مواصلاتی شفاف به غرب و شمال به جنوب به عنوان سه اپریوره که دولت به دنبال انجام آن است، یاد کردید.

آقای پزشکیان شما برای خدمت به این مردم شب و روز نمی‌شناسید و اهمیت فرصت طلایی را به خاطر تخصص‌تان در پزشکی با گوشت و پوست و خون خود درک می‌کنید. فرصت‌های طلایی بیش‌رو را از دست ندهید. شاید مریض از دست برود. شما یک اپریوره دیگر دارید که می‌توانید و باید آن را حل کنید.

آقای دکتر به‌خوبی می‌دانم حل مشکل و رفع تخاصم ایران و آمریکا به این سادگی‌ها ممکن نیست. شجاعت و اراده‌های قوی در دو طرف می‌خواهد. تا به یاد دارم، در روزهای اول پیروزی انقلاب، در ۲۵ بهمن ۵۷ سفارت آمریکا به صورت مشکوکی اشغال شد. اما به تدبیر شورای انقلاب و امام با اینکه یک خدمه هم کشته شده بود، حل شد.

در اشغال دوم سفارت نیز قرار بود یکی دو روزه حل شود که به دلیل شرایط اجتماعی خاص، ۴۴۴ روز طول کشید.

از آن زمان تاکنون تلاش‌های متعددی از سوی دو طرف انجام شده که رابطه آمریکا با ایران بهبود یابد یا به هر حال تاکنون به درازا کشیده است.

آقای دکتر، به این مسئله توجه فرمایید. برای حل این مشکل اگر اراده‌های قوی و مؤثر نیز در دو طرف وجود داشته باشد، فرایندهای ملی و جهانی و حتی اجتماعی در هر دو سو به‌گونه‌ای رقم خورده که حل آن را بسیار سخت‌تر کرده است.

آقای پزشکیان، من حتی به ترور شینزو آبه مشکوکم و چه‌سای بی‌ربط به آمدنش به ایران از طرف آمریکا نباشد. دکتر فرصت را از دست ندهید، تنها به نتیجه فکر کنید. هر وقت ایران و آمریکا خواسته‌اند از مشکلات به‌وجودآمده قطع ارتباط دیپلماتیک کم کنند، عده‌ای در دو کشور و حتی کشورهای دیگر مانع این کار شده‌اند. تذکر می‌کنم، صداقت شما کارگشاست. اما اگر تأخیر کنید و زمان طلایی را از دست بدهید، فردا معلوم نیست گوی زمان به کدام سو برود. برای انجام این مهم شما هم شجاعت و هم هوش و هم صداقت لازم را دارید، فقط می‌ترسم فرصت را از دست بدهید. فرصت حضور در سازمان ملل را از دست ندهید و برای رفع تخاصم در سازمان ملل کاری کنید. کار امروز را به خاطر ایران و برای ایران به فردا نیندازید.

شرق: ایران به عنوان دومین مالک ذخایر بزرگ گاز جهان، این روزها با ناترازی روزانه حدود ۳۰۰ میلیون مترمکعب گاز دست و پنجه نرم می‌کند. این در حالی است که نزدیک به ۲۲ سال پیش بنا بود ایران علاوه بر بازار داخلی خود با پروژه‌های موسوم به خط لوله صلح، گاز دو کشور پرجمعیت پاکستان و هند را تأمین کند اما این پروژه متوقف ماند و حالا خبر می‌رسد که نه‌تنها ایران برای واردات گاز از ترکمنستان در حال رایزنی است بلکه این کشور خط لوله تاپی را با دیگر شرکای خود و ازجمله افغانستان کلید زده و بناست که گاز مورد نیاز کشورهای افغانستان، پاکستان و هند را تأمین کند.

از آن سو، حکومت طالبان که سال گذشته برای مشارکت در پروژه ترانزیتی «یک کمربند، یک راه» با چین وارد گفت‌وگو شده بود، احداث مسیر ترانزیت انرژی تاپی را به‌شدت دنبال می‌کند و تلاش دارد تا با مشارکت در طرح‌های ترانزیتی دوباره افغانستان را با جهان پیوند دهد.

آغاز احداث خط لوله تاپی

خط لوله تاپی جدرتی‌از همیشه از سوی همسایگان شرقی ایران دنبال می‌شود. چندی پیش نورالله نوری، وزیر مرزها و قبایل اداره طالبان در نشستی خبری از آغاز ساخت خط لوله تاپی خبر داد و گفت که «آغاز ساخت بخش افغانستان از پروژه خط لوله گاز ترکمنستان-افغانستان-پاکستان-هند (تاپی) یک دستاورد بزرگ برای کشور است و این خط لوله در رونق اقتصادی افغانستان و منطقه مهم خواهد بود».

در همین حال، برخی از شرکت‌کنندگان در این نشست گفتند که تاپی می‌تواند برای بسیاری شغل ایجاد کند و در درازمدت به کاهش فقر کمک می‌کند و این پروژه بزرگ اعتماد بین کشورها را تقویت می‌کند و نقش زیادی در ارتقای امنیت منطقه ایفا خواهد کرد؛ زیرا منافع اقتصادی مشترک ایجاد می‌شود و طبیعتا کشورها تلاش می‌کنند تا این پروژه را با موفقیت انجام دهند.

این خط لوله از میدان گاز کال‌کینیش در ترکمنستان آغاز و با عبور از بزرگراه هرات-قندهار افغانستان و سپس از طریق کوئته و مولتان در پاکستان به شهر «فازیلکا» در هند متصل می‌شود.

تأمین مالی خط لوله گاز «تاپی» به طول هزارو ۸۱۴ کیلومتر، شامل ۲۱۴ کیلومتر آن در ترکمنستان، ۷۷۴ کیلومتر در افغانستان و ۸۲۶ کیلومتر در پاکستان توسط بانک آسیا

ترکمنستان، افغانستان، پاکستان و هند جایگزینی خط لوله تاپی با خط لوله صلح ایران را کلید زدند

کورس ترانزیت در منطقه

صورت می‌گیرد.

آغاز راه‌اندازی خط لوله تاپی در شرایطی خبری شده است که ایران در سال ۲۰۰۲ قراردادی با پاکستان امضا کرد که بر اساس آن خط لوله صلح را راه‌اندازی کند. بر اساس این قرارداد، بنا بود ایران گاز خود را به پاکستان و سپس هند منتقل کند، اما این خط‌لوله در نقطه صفری مرز ایران و پاکستان متوقف ماند و راه به جایی نبرد. آخرین وضعیت این خط لوله این است که پاکستانی‌ها نگران شکایت ایران درباره عدم اجرای این قرارداد هستند که اگر ایران شکایت کند، آنها باید ۱۸ میلیارد دلار خسارت بابت اجرانکردن این قرارداد به ایران بپردازند. در فروردین امسال خواجه محمد آصف، وزیر دفاع پاکستان، اعلام کرده بود که کشورش به دنبال احیای قرارداد گازی سال ۲۰۰۹ با ایران، حتی با وجود مخالفت واشگتنگ است. او تأکید کرد که پاکستان حق قانونی واردات گاز طبیعی از ایران را دارد؛ زیرا ایران می‌تواند انرژی پاکستان را به‌راحتی و با قیمت مناسب تأمین کند. به گفته خواجه آصف، آمریکا باید چالش‌های پاکستان در واردات انرژی با قیمت بسالا از بازارهای بین‌المللی را درک کند و در صورت اصرار بر مخالفت با انتقال گاز از ایران به پاکستان، راه‌حل جایگزین ارائه دهد.

این اظهارات مقام پاکستانی ظاهرا در پی گفته‌های دونالد لو، دستیار وزیر خارجه آمریکا، در جلسه استماع کنگره بیان شده است. لو در این جلسه اعلام کرده بود آمریکا فعلاانه با پروژه خط لوله گاز ایران و پاکستان مخالف است و اسلام‌آباد هم به دنبال معافیت از تحریم‌های آمریکا علیه ایران برای تسهیل تجارت گاز نبوده است. با این حال ممتاز زهرا بلوچ، سخنگوی وزارت خارجه پاکستان، در واکنش به اظهارات لو گفت: «پاکستان برای ساخت خط لوله برای واردات گاز طبیعی از ایران، نیازی به معافیت تحریمی ندارد». این ادعاها اما به عقیده کارشناسان تلاش پاکستان برای فرار از پرداخت غرامت به ایران است.

خط لوله صلح نام خط‌لوله‌ای است که قرار بود برای صادرات گاز ایران به هند و پاکستان ساخته شود. بر اساس تفاهم‌های انجام‌شده، ایران متعهد شده بود تا ۲۵ سال، گاز خود را با قیمت توافقی به هند و پاکستان بفروشد. قرار بود ساخت خط لوله که از سال ۲۰۰۲ آغاز شد، در سال ۲۰۱۴ به بهره‌برداری برسد، اما با کنارکشیدن هند از این پروژه و تعلل پاکستان برای کشیدن خط لوله به خاک خود، نیمه‌کاره رها شد.

از آن سو، ایران به دلیل فقر سرمایه‌گذاری و فناوری گرفتار ناترازی گاز است و برای تأمین گاز بازار داخلی خود نیز دچار مشکل شده است. این در حالی است که ترکمنستان در حال افزایش میزان برداشت خود از مبادین گازی و توسعه بازارهای خود است.

ترکمنستان ساخت بخش مهمی از خط لوله ترکمنستان- افغانستان- پاکستان- هند (تاپی) را از سر گرفته است؛ پروژه‌های بزرگ که به دلیل بی‌ثباتی منطقه متوقف شده بود. در ۱۱ سپتامبر ۲۰۲۴ طی مراسمی با حضور رهبران ترکمنستان و افغانستان، این پروژه سرانجام دوباره شتاب گرفت. خط لوله تاپی، به عنوان یکی از جاه‌طلبانه‌ترین پروژه‌های زیربنایی آسیای مرکزی، نخستین بار در اوایل دهه ۲۰۰۰ طراحی شد. هدف اصلی آن انتقال ذخایر عظیم گاز ترکمنستان از طریق افغانستان به پاکستان و سپس هند است.

افغانستان به دنبال مشارکت در کردیورهای ترانزیتی

این اتفاقات در شرایطی رخ می‌دهد که مهر سال گذشته نورالدین عزیز، سرپرست وزارت صنعت و تجارت طالبان به روتیزر گفته بود که امیدوار است افغانستان رسما بخشی از ترکمنستان از چین درخواست کرده است بخشی از این پروژه عظیم ترانزیتی باشد. عزیز همچنین گفت که حکومت طالبان یک تیم فنی را به چین خواهد فرستاد تا درباره مسائلی که مانع پیوستن افغانستان به پروژه یک کمربند، یک راه می‌شود، گفت‌وگو کنند. این مقام ارشد طالبان در ادامه گفته بود که در حال حاضر فرصت سرمایه‌گذاری در این کشور بیشتر از هر وقت دیگر فراهم است؛ «سابق شاید اگر به یک ولایت می‌توانستیم سفر کنیم و سفر به ولایت دیگر ناممکن بود، ولایتی که در آن دسترسی به معدن، زراعت، صنعت یا انرژی و برق زیادتار است، امروز تمام مناطق افغانستان آماده سرمایه‌گذاری است.»

سرپرست وزارت صنعت و تجارت طالبان خواستار افزایش سرمایه‌گذاری چین در افغانستان شد و گفت هر آنچه چین نیاز دارد مانند لیتیوم، مس و آهن در افغانستان موجود است. پروژه «یک کمربند، یک راه « یک دهه پیش به ابتکار شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین راه‌اندازی شد و بزرگ‌ترین پروژه زیربنایی به حساب می‌آید که راه قدیمی ابریشم را از یک طرف به اروپا و آفریقا و از سوی دیگر به چین وصل می‌کند. دهلیز اقتصادی پاکستان و چین بخشی از این پروژه است.

رکود سنگین در بازار لوازم‌التحریر

می‌روند. او درباره قیمت لوازم‌التحریر گفت: بازار راکد است و چنانچه این وضعیت تا روزه‌های آینده ادامه داشته باشد، فروشنده مجبور است کالا را با قیمت مناسب بفروشد.
نایبرئیس اتاق اصناف تهران با اشاره به کیفیت پایین برخی از دفاتر به‌خصوص دفترهای دولتی گفت: متأسفانه دستگاه‌های کاغذسازی در کشور فرسوده هستند و بخش اعظمی از بی‌کیفیتی کاغذ داخلی نیز به همین دلیل است. با وجود عملکرد خوب صنعت چاپ به دلیل کیفیت نامناسب کاغذ شاهد چایی بی‌کیفیت و تولید با ضرر هستیم که آسیب آن به همه خواهد رسید.

جنگ تمام‌عیار و دیپلماسی گسترده

گروه‌های فشار درون‌حاکمیتی که اغلب متأثر از فشارهای روانی یا نفوذ فکری رسانه‌های معاند هستند، قرار نگیریم. «چون جوان می‌پذَرَد پیرهن از شوق نبرد/ هان هنر نیست یکی پیر جهان‌دیده، سماعت‌کردن».

خوشبختانه جمهوری اسلامی در برخی از چنین بحران‌هایی از خود خردمندی بسیار نشان داده است و تحت تأثیر خودتحقیری خودی‌ها و زخم زبان جنگ‌طلبان خارجی قرار نگرفته است. ایران، در انتخاب‌های حساس بیشتر از منظر استراتژیک و کمتر تحت تأثیر تاکتیک‌ها عمل کرده است. حکمت رهبران در هنگامه‌های بحرانی خود را نشان می‌دهد که با محاسبه‌های عقلانی و به دور از هیجان تصمیم بگیرند که «اگر می‌توانی بزن، اگر نمی‌توانی صبر و پایداری پیشه کن».

یادداشت

روْیای مسکن ارزان تحقق یافتنی است

<div><div>۴۳</div></div>	ادامه‌از صفحه اول
مسکونی به‌ویژه در شهرهای	

بزرگ و مقابله جدی با افزایش درآمد مستغلاتی که در چند دهه گذشته خرید واحد مسکونی و عرضه آن در بازار مسکن استیجاری را به‌عنوان جذاب‌ترین گزینه «سرمایه‌گذاری» به صاحبان نقدینگی معرفی کرده است و استفاده سنجیده از ابزار مالیاتی در بازار مهم املاک و مستغلات می‌تواند روند کاهشِ قیمت مسکن را در بلندمدت ایجاد کرده و در نهایت منتهی به تحقق روْیای مسکن ارزان‌قیمت شود.

مسکن ارزان روْیایی تحقق‌پذیر است، به شرطی که دولت‌مدران مسیر درست دست‌یابی به آن را انتخاب کرده و اجازه ندهند مالکان بزرگ و اشخاص حقیقی و حقوقی که حفظ برتری و سروری‌شان در اقتصاد ملی در گِرو افزایش قیمت مستغلات است، با نفوذ و مداخله در نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری مانع این انتخاب بزرگ و تاریخی شوند. تحقق روْیای مسکن ارزان به نظام بانکی کشور و برخی نهادهای عمومی که بخش اعظم دارایی‌هایش در قالب املاک و مستغلات است، تکانه بزرگی وارد کرده و هزینه‌هایی را تحمیل خواهد کرد و همین امر برخی دست‌اندرکاران را وادار می‌کند که انتخاب چنین شیوه‌ای را به «مصلحت» ندانند، اما باید توجه داشت که این خسارت هزینه اندکی برای بهبود سطح معیشت شهروندان است.

اولین مصاحبه‌رئیس‌جمهور چالش‌هاوتدابیر

زمان را سوزانندیم و هنوز فکر می‌کنیم می‌توانیم زمان را بخیریم، درحالی‌که نقشه راه ما اصلا مشخص نیست، در گذشته اگر فراموش نکرده باشیم، هر روز گزارش می‌دادیم که در حال جهش هستیم، گرچه زندگی مردم چیز دیگری را نشان می‌داد اما نمی‌خواستیم یا نمی‌دانستیم، باید پذیرند که معضلات و مشکلات کشور فراتر از چندین مورد است. واقعیت آن است که ابتدا باید نظم نوین جدیدی بر فضای سَرد بین‌المللی خود تعریف کنیم، جهان دیپلماسی را چه اندازه آمریکا آبرو و حیثیت را گذاشته و ایدئولوژی امپریالیستی را در خدمت رژیم آپارتاید صهیونیستی گرفته است. از طرف دیگر برای تأمین منافع ملی تا چه اندازه دست‌وپا می‌زند تا دنیا را با خود متحد کند. پس سیاست خارجی منزوجی از ایدئولوژی و منافع ملی است، منافع ملی ما گسترش روابط و چانه‌زنی با اتحادیه اروپا و آمریکااست، حتی اگر روابط مستقیم خارجی نداشته باشیم. برای منتفع‌شدن از نظام بین‌الملل چاره‌ای نداریم جز به‌کارگیری سیاست چندجانبه‌گرایی. اصل مهمی که باید همواره لحاظ شود، گسترش روابط با همسایگان و شرق و برقراری سیاست خارجی آرام و پیوسته با غرب است. ما نیاز به سرمایه‌گذاری عمیق و مداوم داریم، این ثروت‌ها کجا به دست می‌آید، باید کنکاش و پیدا کرد.

آیا غرب با توسعه‌ایران مخالف است؟

<div><div>۴۳</div></div>	ادامه‌از صفحه اول
روسیه هم خصوصا پس از خودکامیابی او، یوکرین و درگیری در جنگ	

فرسایشی با اوکرین، نه اعتبار نظامی پیشین را دارد، نه از لحاظ صنعتی و بازرگانی بین‌المللی جایگاه ویژه‌ای در شان آن کشور بزرگ دارد و نه در مسیر توسعه صنعتی و بازرگانی ایران عجلاتی می‌تواند سهم مهمی در روابط بین‌المللی خود با ایران داشته باشد. باید در نظر داشت که روسیه و چین نیز همچون دیگران، تحریم یک‌جانبه آمریکا علیه ایران را اعمال کرده‌اند و نیویستن جمهوری اسلامی به پروتکل‌های FATF نیز در هر حال در حکم بخشی از خودزنی‌ها و مانع‌تراشی‌های داخلی در بازگشت ایران به نظام بانکی و تجارت بین‌الملل است. اما انداختن تصویرها بر گردن دیگران، راحت‌ترین ابزار گریز از مسئولیت است.